

Список використаних джерел:

1. Гриненко А. М. Соціальна справедливість як ключовий принцип у реалізації соціальної політики держави. *Наукові праці*. Випуск 99. Том 112. С. 104–107.
2. Євдокименко Р. І. Соціально-економічний зміст категорії «справедливість» в умовах трансформацій сучасного суспільства. *Проблеми соціальної роботи*. 2012. № 1(1). С. 114–122.
3. Кравцов О. О. Соціальна справедливість та її врахування в економічній політиці. *Економіка та підприємництво*. 2019. № 4(109). С. 8–12.
4. Пилипенко Г. М., Реліна І. Є. Соціальна справедливість у світовій економіці: одвічний конфлікт держави і ринку. *Економічний вісник*. 2017. № 4. С. 9–15.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-355-5-20>

Надрага В. І.,

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та міжнародних економічних
відносин
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

Пекін А. Ю.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства та менеджменту
Академії праці, соціальних відносин та туризму
м. Київ, Україна*

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

На даний час Україна перебуває в умовах воєнного стану, який було введено Указом Президента України № 64 від 24 лютого 2022 року на всій території держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України [1]. Наслідком введення воєнного стану є зміни, які відбулись в усіх сферах життєдіяльності суспільства

та держави, і ці зміни торкнулись кожного незважаючи на місце перебування, статус, політичні чи інші переконання тощо.

Зараз стає зрозумілим, що варто більше уваги приділяти питанням взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування під час здійснення таких заходів правового режиму воєнного стану як охорона об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, охорона майна постраждалих осіб, охорона місць руйнувань, обмеження руху транспорту на небезпечних напрямках тощо.

Реагування на безпекові виклики в умовах війни та воєнного стану стало фундаментальною потребою громад, що значно актуалізувало розвиток практик партнерської співпраці поліції та громади («Community Policing») [2]. Функціонал органів поліції та пріоритети органів місцевого самоврядування значно змінились, і чисто профілактика правопорушень відійшла на задній план. В той же час, впровадження різних інструментів «Community policing» в громадах продовжилось, хоча певні заходи загальмувались чи відтермінувались. З іншого боку, виклики воєнного стану дали поштовх до пошуку/вдосконалення інших рішень. Наразі проблеми та успіхи фактичного впровадження підходу співпраці поліції з громадою залишаються поза широкою увагою. Актуальність цієї проблеми значно посилює процес підготовки проекту національної концепції «Безпечна громада», що відповідно передбачає потребу зворотного зв'язку від громадськості. Напрацювання у сфері розвитку «Community Policing» будуть корисними не лише під час війни, але і в процесі післявоєнного відновлення громад.

Варто відзначити активність держави щодо розробки концепції безпечної громади в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення – проекту національної концепції «Безпечна громада» [3]. Створено робочу групу формування концептуальних засад та критеріїв функціонування безпекового середовища в територіальних громадах, до складу якої входять 24 фахівці з питань розвитку громад, громадської безпеки, цивільного захисту, керівники МВС та Мінрегіону, експерти неурядових організацій та асоціацій органів місцевого самоврядування.

Пропонуються такі об'єкти концепції безпечної громади: безпека публічних послуг, безпека інфраструктури, безпека в сім'ї і житлі, безпека ведення бізнесу, безпека праці, безпека дозвілля, безпека природного середовища. Передбачається, що цією концепцією будуть охоплені такі ситуації: надзвичайні ситуації, порушення правопорядку, воєнний стан, інші випадки порушення безпеки. Також передбачається впровадження критеріїв оцінювання рівня безпеки громад – комплексність (рівень безпеки об'єктів, готовність (наявність) безпекових управлінських структур, обізнаність жителів); збалансованість (заходи та досягнутий рівень безпеки є економічно

обґрунтованими); результативність (визначається за рівнем нанесених або уникнутих збитків, своєчасністю надання безпекових послуг); доцільність (вказує на баланс між безпекою та свободою, враховує обґрунтованість запровадження обмежень, які викликані безпековими заходами) [2].

Однак, поза увагою дослідників залишається така важлива ділянка взаємодії поліції та суспільства, як взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення економічної безпеки об'єднаних територіальних громад в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Взаємодія поліції з органами місцевого самоврядування щодо забезпечення економічної безпеки територіальних громад носить різноманітний характер і полягає в реалізації спільних та індивідуальних дій в рамках повноважень суб'єктів взаємодії при вирішенні актуальних проблем і нейтралізації загроз економіці територіальних громад.

У сучасних умовах одним з головних напрямків такої взаємодії є протидія корупції. Але при цьому роль органів місцевого самоврядування у протидії корупції є не менш значущою.

Очевидно, що забезпечити протидію побутової корупції, яка пов'язана з веденням повсякденної господарської діяльності, зробити «прозорими» закупівлі, розподіл земель та кадрові рішення, своєчасно виявляти конфлікт інтересів неможливо «зверху», вольовим рішенням великих начальників. Ці дії будуть ефективними саме на місцевому рівні остільки, оскільки для цього є всі передумови – як позитивного, так і негативного характеру, зокрема:

- на відміну від регіонального рівня, де відносини влади і суспільства визначаються не безпосередньо громадянами, а численними інститутами, які їх представляють, в територіальній громаді як зацікавлена сторона може виступати все місцеве співтовариство, а не тільки органи влади;

- загальне неприйняття корупції у місцевому співтоваристві і постійне «підтримання чистоти» можуть бути більш ефективні, ніж разові кампанії і силові методи боротьби з корупцією;

- деякі корупційні правопорушення, які не підпадають під дію кримінального законодавства, можливо припинити на місцевому рівні шляхом застосування «домашніх» методів, наприклад, публічне сповіщення, громадський осуд та ін.;

- процес становлення системи місцевого самоврядування що триває, з одного боку, надає громадянам масу можливостей для участі в місцевих справах, а з іншого – викликає велику кількість проблем, які пов'язані з власністю громади, як-то: обов'язкова приватизація непрофільних об'єктів, передача повноважень між рівнями влади разом з відповідною власністю, складання реєстрів власності громади,

оформлення земель територіальної громади. Збільшенням в зв'язку з цим числа корупційних злочинів обумовлена необхідністю вжиття невідкладних заходів саме на рівні територіальної громади.

Крім того територіальні громади мають двоякий статус в даній сфері. З одного боку, вони виступають як суб'єкт антикорупційної політики, який реалізує її в межах своїх повноважень, при цьому адміністрація територіальної громади є об'єктом антикорупційної політики. Контроль за діяльністю адміністрації територіальних громад з боку органів державної влади, в тому числі поліції, є одним з найважливіших аспектів забезпечення економічної безпеки територіальних громад.

Основними напрямками взаємодії поліції і органів місцевого самоврядування в справі забезпечення економічної безпеки є [4]:

1) по-перше, обмін інформацією про стан економічної безпеки, про заходи щодо її забезпечення і т. д. ;

2) по-друге, спільну розробку комплексних цільових програм і проведення окремих заходів;

3) по-третє, перерозподіл повноважень з метою виділення окремих співробітників або створення в структурі органів місцевого самоврядування та поліції окремих елементів, які займаються питаннями їх взаємодії в справі забезпечення економічної безпеки на території територіальних громад.

Підкреслимо, що обмін інформацією з органами місцевого самоврядування є одна з умов забезпечення економічної безпеки територіальних громад, тому що своєчасне інформування суб'єктів взаємодії дозволить не тільки ефективно протидіяти загрозам, таким як вчинення на території територіальних громад злочинів і правопорушень економічної спрямованості, але і буде сприяти розвитку профілактичної діяльності суб'єктів взаємодії.

На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок про те, що взаємодія поліції та органів місцевого самоврядування має двоїсту структуру. З одного боку, поліція і органи місцевого самоврядування – суб'єкти реалізації державної політики щодо забезпечення економічної безпеки держави, в тому числі на рівні територіальних громад, і, в межах своїх повноважень, реалізують заходи з протидії корупції, виявлення та усунення інших загроз економічній безпеці територіальної громади. З іншого боку, органи місцевого самоврядування виступають не тільки як суб'єкт взаємодії, а й як об'єкт діяльності поліції щодо забезпечення економічної безпеки, скажімо, в напрямку протидії корупції, виявлення та припинення злочинів і правопорушень економічної спрямованості, і т. д.

Організація взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення дозволить отримати більш повну і достовірну інформацію про стан економічної

безпеки на території територіальної громади, виявити і вчасно припинити розвиток негативних впливів на її економічну безпеку, в тому числі кримінального характеру, а також буде сприяти підвищенню ефективності діяльності суб'єктів в рамках їх повноважень в напрямку забезпечення економічної безпеки як на території територіальної громади, так і в цілому в Україні.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України № 64 від 24.02.2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
2. Впровадження «Community Policing» в умовах війни та воєнного стану. URL: <https://www.helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/Vprovadzhennia-Community-Policing-v-umovakh-viyny-ta-voiennoho-stanu.pdf>
3. «Безпечна громада – безпечна країна»: чому концепція на часі. URL: <https://decentralization.gov.ua/en/news/15591>
4. Бобро Н.В. Зарубіжні практики взаємодії поліції та населення URL: <http://univd.edu.ua/science-issue/scientist/341>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-355-5-21>

Овчарук Е. В.,

здобувачка наукового ступеня «доктор філософії»

кафедри парламентаризму

Навчально-наукового інституту публічного управління

та державної служби

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Виклики, що постали перед органами публічної влади та управління і українським бізнесом, значно загострилися в умовах повномасштабної російської збройної агресії. Їх подолання потребує модернізації усіх механізмів взаємодії між владою та сферою підприємництва. Суттєву роль в цьому процесі відіграють організаційно-правові механізми, оскільки в умовах інституційно слабкої країни сподівання лише на